

Betænkning afgivet af Arbejdsmarkedsudvalget den 3. december 2008

1. udkast

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmiljø

(Forhøjelse af bøder, justering af bygherrens pligter og præcisering af Arbejdstilsynets hjemmel til at træffe afgørelser m.v.)

[af beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 4 ændringsforslag til lovforslaget. Socialistisk Folkepartis og Enhedslistens medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1. Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 2-4.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 30. oktober 2008 og var til 1. behandling den 14. november 2008. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Arbejdsmarkedsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og beskæftigelsesministeren sendte den 15. september 2008 dette udkast til udvalget, jf. AMU alm. del - bilag 280 (2007-08). Den 31. oktober 2008 sendte beskæftigelsesministeren de indkomne høringssvar, et notat herom og et ligestillingsnotat til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse fra Rejsearbejdere.dk.

Beskæftigelsesministeren har over for udvalget kommenteret henvendelsen.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 8 spørgsmål til beskæftigelsesministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

◇

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Til § 1

Af et *mindretal* (SF og EL), tiltrådt af <>:

1) I den under nr. 7 foreslåede affattelse af § 37, indsættes som nye stykker:

»Stk. 7. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte nærmere regler om, at alle, der udfører arbejde på en bygge- og anlægsplads, skal gennemgå et godkendt kursus inden, de må arbejde i byggebranchen.

Stk. 8. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte nærmere regler om, at bygherren eller dennes koordinator på forlangende kan kræve at se dokumentation for nødvendige kompetencer for særligt farligt arbejde, f. eks. i form af et ID-kort, hvor det er kodet ind, hvilke uddannelser/kurser den pågældende har gennemført.«

[Indførelse af byggepladskursus og dokumentationskrav]

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af <>:

2) Efter nr. 14 indsættes som nyt nummer

»01. I § 82, stk. 1, ændres »1 år« til: »2 år.«

[Fordobling af strafferammen]

3) Nr. 19 udgår

[§ 82, stk. 2, ophæves]

4) Nr. 20 affattes således:

»Stk. 4. Uden for de i stk. 3 nævnte tilfælde skal det ved straffens udmåling efter stk. 1 og 2 betragtes som en skærpende omstændighed,

- 1) at der ved overtrædelsen er sket skade på liv eller helbred eller fremkaldt fare herfor,
- 2) at der tidligere er afgivet påbud efter § 77, stk. 1 eller 2, eller truffet andre afgørelser af Arbejdstilsynet om overtrædelse af loven om samme eller tilsvarende forhold,
- 3) at der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet opnået en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, eller
- 4) at overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed.«

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 3 og redaktionelle ændringer]

Bemærkninger

Til nr. 1

14 bygningsarbejdere har i år mistet livet indtil dato ved at arbejde på danske byggepladser, en person mere end hele sidste år. Også andre alvorlige arbejdsulykker med amputationer og knoglebrud er stigende inden for byggeriet. Alt dette er uacceptabelt. Derfor er der brug for en forstærket indsats, som bl.a. bør indeholde en arbejdsmiljøuddannelse af f. eks. to dages varighed, som skal være obligatorisk for alle, der arbejder på en byggeplads: Danskere såvel som udlændinge – lønmodtagere såvel som selvstændige erhvervsdrivende, herunder også de såkaldte arme-og-ben-firmaer, hvor den eneste arbejdende er ejeren selv.

Foruden den konkrete gennemgang af regler og sikkerhedsråd, vil uddannelsen også øge bevidstheden stærkt mht. at forebygge arbejdsulykker i den efterfølgende hverdag. Erfaringen fra det nuværende, frivillige intro-undervisning på to dage er, at antallet af ulykker halveres i de firmaer, som lader alle ansatte gennemgå i kurset. Noget tyder desuden på, at færre udenlandske arbejdere omkommer i Irland, når de deltaget i et obligatorisk intro-kursus.

Visse fag – bl.a. tømrere, murere og struktører – har via en forholdsvis ny overenskomstmæssig aftale lagt arbejdsmiljøuddannelsen ind i deres faglige grunduddannelse. De skal ikke pålægges yderligere to dages uddannelse. Ministeren skal derfor kunne undtage de bygningsarbejdere, der har gennemgået en sådan eller tilsvarende sikkerheds-uddannelse som en del af deres faglige grunduddannelse. Desuden skal der kunne gives den nødvendige merit til dem, der har det af Branchearbejdsmiljørådet for Bygge & Anlæg udbudte to dages grundlæggende arbejdsmiljøkursus.

Hele stykke 7 er udformet som en bemyndigelsesparagraf til ministeren, så der er tid til at afklare mindre spørgsmål.

I Irland har man en ordning med et sådant ID-kort, hvilket medvirker til at højne kvaliteten af sikkerhedsarbejdet. EU-kommissionen har simpelthen anbefalet medlemsstaterne at indføre sådant »Safe Pass«.

Til nr. 2-4

Med den foreslåede ændring i ændringsforslag nr. 2 forhøjes den generelle strafferamme for overtrædelse af arbejdsmiljøloven fra 1 år til 2 år. Dermed skabes grundlag for den foreslåede fordobling af bøderne. Med et forebyggende formål for øje, er det vigtigt, at bøderne bl.a. ikke kun forhøjes i de tilfælde, hvor f. eks. en maskine mangler afskærmning, og en ansat får en arm revet af. Bøderne skal også fordobles i de tilfælde, hvor maskinen mangler afskærmning, men hvor der heldigvis ikke (endnu) er sket en ulykke.

Som en afledt virkning af den forudsatte fordobling af bøderne er det ligeledes hensigten, at fordoblingen også skal have betydning for bødeniveauet for ansatte, hvor arbejdsgiveren har overholdt sine pligter, jf. § 82 stk. 3, samt de skærpende og særligt skærpende omstændigheder i stk. 4 og 5.

Det tilkommer domstolene at fastsætte sanktionen for overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen efter en konkret vurdering af den enkelte overtrædelse ud fra samtlige omstændigheder i den konkrete sag.

Skematisk beskrivelse af den foreslåede fordobling af bødeniveauet

Overtrædelse	Nuværende bødeniveau	Tilsigtet bødeniveau
- Manglende efterkommelse af påbud (APV, SiO m.v.)	10.000	20.000
- Almindelige overtrædelser uden skærpende omstændigheder	20.000	40.000
- Grove overtrædelser uden skærpende omstændigheder	40.000	80.000
- Ansatte	1.000	2.000
- Ansatte hvor arbejdsgiveren har overholdt almindelige pligter og ikke straffes	2.500	5.000
- Arbejdsledere	2.000	4.000
- Forhøjelse af bøden ved skærpende omstændigheder (pr. skærpende omstændighed)	5.000	10.000
- Forhøjelse af bøden ved særligt skærpende omstændighed	10.000	20.000

Ændringsforslag nr. 2 sigter mod, at bødeniveauet fordobles. En fordobling vil betyde, at bøden for manglende efterkommelse af påbud om fx formelle overtrædelser vil stige fra 10.000 kr. til 20.000 kr., for almindelige overtrædelser uden skærpende omstændigheder fra 20.000 kr. til 40.000 kr. og for grove overtrædelser uden skærpende omstændigheder fra 40.000 kr. til 80.000 kr. Disse bødeniveauer kan forhøjes, hvis overtrædelserne indeholder en eller flere skærpende omstændigheder.

De skærpende og særligt skærpende omstændigheder er nævnt i stk. 4 og stk. 5. I henhold til retspraksis er bødeniveauet for strafforhøjelser efter stk. 4 på 5.000 kr. og efter stk. 5 på 10.000 kr. Som en afledt virkning af den forudsatte fordobling af bøderne, skal fordoblingen også have betydning for de skærpende og de særligt skærpende omstændigheder i stk. 4 og 5, således at bødeniveauet stiger til henholdsvis 10.000 kr. og 20.000 kr.

Er der begået mere end én overtrædelse, er der efter gældende retspraksis for absolut kumulation, dvs. hver enkelt overtrædelse udløser en bøde, der lægges til de øvrige.

Som en nødvendig konsekvens af ændringsforslag nr. 2 ophæves § 82, stk. 2, og skærpende omstændigheder efter § 82, stk. 4, udvides med forsætlig og grov uagtsomhed.

Som en nødvendig konsekvens af ændringsforslag nr. 3 udvides området for skærpende omstændigheder til også at omfatte overtrædelser, der er begået forsætligt eller groft uagtsomt. Er der flere skærpende omstændigheder ved overtrædelserne, forhøjes bøden yderligere for hver skærpende eller særligt skærpende omstændighed.

Jens Vibjerg (V) Peter Juel Jensen (V) Louise Schack Elholm (V) Sophie Løhde (V)
Bent Bøgsted (DF) Colette L. Brix (DF) Knud Kristensen (KF) fmd. Charlotte Dyremose (KF)
Anders Samuelsen (LA) Thomas Adelskov (S) Anne-Marie Meldgaard (S) Leif Lahn Jensen (S)
Eigil Andersen (SF) Karsten Hønge (SF) Morten Østergaard (RV) Line Barfod (EL)

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurinn og Sambandsflokkurinn havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1

Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurinn (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	17	Sambandsflokkurinn (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	2
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Oversigt over bilag vedrørende L 48**Bilagsnr. Titel**

- 1 Høringssvar og høringsnotat, fra beskæftigelsesministeren
- 2 Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
- 3 Henvendelse af 20/11-08 fra Rejsearbejdere.dk

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 48**Spm.nr. Titel**

- 1 Spm. om bistand til et ændringsforslag, der tilsvarende fordobler bødenniveauet for alle øvrige overtrædelse af arbejdsmiljøloven, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 2 Spm. om kommentar til henvendelse af 20/11-08 fra Rejsearbejdere.dk, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 3 Spm. om en oversigt over hvilke elementer fra handlingsplanen »Handlingsplan for bedre sikkerhed i byggeriet«, der er medtaget i lovforslaget, hvilke elementer ministeren har besluttet at indskrive i bekendtgørelser, og hvilke elementer ministeren fortsat overvejer, herunder overveje at droppe, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 4 Spm. om, hvilken praktisk betydning forslaget får for private, hvis man f.eks. selv ønsker at bygge et hus - altså selv bygger med hjælp fra henholdsvis elektriker, vvs'er og murer, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 5 Spm. om, hvordan man vil sikre, at private i forbindelse med ombygninger, tilbygninger og store reparationsarbejder, bliver opmærksomme på, at de som bygherre i disse tilfælde også står med det »fulde« bygherreansvar, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 6 Spm. om en redegørelse for, hvordan kravet om udarbejdelse af en plan for sikkerhed og sundhed samt udarbejdelse af en journal vil berøre små private byggeprojekter, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 7 Spm. om, hvor store besparelser forslaget forventes at indebære, som følge af et fald i antallet af arbejdsulykker, for henholdsvis stat, kommuner, regionernes sundhedsudgifter og virksomhederne, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 8 Spm. om, hvor stor effekt på arbejdsudbudet forslaget skønnes at have, såfremt forslaget, som forventet, betyder et fald i antallet af arbejdsulykker, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå